

بايدها و نبايدها در 100 طرح منظر

(باغ، پارک، ویلا)

اسماعيل پيش بين

انتشارات آبيز، 1384

توجه به محیط زیست و به خصوص فضای سبز شهری در دهه‌ی اخیر و هم‌چنین علاقه در ایجاد فضای سبز و منظرسازی در ویلاها و فضای سبز عمودی، اجرایی کردن این رشته از طراحی را طلب می‌کند. به گفته‌ی مؤلف در این میان لزوماً کل مطالب کتاب طراحی را نباید مناظر زیبا و دلنشین منظرسازی تشکیل دهند بلکه براساس جمله‌ی وزین «هرچیز با ضد خودش شناخته می‌شود» برای راهنمایی طراحان ذکر موارد ناخوشایند، نامتناسب و غیر همخوان لازم و ضروری به نظر سید در این کتاب در هر فصل و موضوع زشتی‌ها و زیبایی‌های منظرسازی توأمان با تصویر یا ذکر مطلب و هشدارهای کاریکاتوری عرضه شده است.

نگارنده که در رشته‌ی باغبانی و فضای سبز تخصص دارد و طی سال‌ها تدریس درس ترویج و ساده‌نویسی، با ذکر مطلب فوق، متذکر می‌شود کتاب حاضر باتوجه به موارد کاربردی آن که با تجارب آموزشی و اجرایی نگارنده مخلوط شده و هم‌چنین توجه به هنر باغ‌سازی ایرانی و شرایط آب و هوایی این مرز و بوم به رشته‌ی تحریر درآمده است. کتاب در سه بخش اطلاعات پایه‌ای، طراحی و طرح‌های اجرایی ارائه شده که در بخش نخست کلیه‌ی موارد نرم‌افزاری فضای سبز شامل گیاه و آب و سخت‌افزاری شامل تأسیسات و مصالح و حفاظها توضیح داده می‌شود. بخش طراحی (شامل 100 طرح) در دو قسمت طراحی حرفه‌ای و خانگی ارائه شده، که از این طراحی حرفه‌ای برای پیمانکاران و مجریان پروژه‌های بزرگ و طراحی خانگی برای احداث در مساحت کمتر و حیاط ویلاها اختصاص یافته است. طرح‌ها شامل 100 طرح با نقشه و اجرا بوده و همان‌گونه که نگارنده می‌گوید، علاوه بر اینکه هر یک از طرح‌ها خود به عنوان طرحی مستقل می‌تواند در مساحتی کمتر مورد اجرا قرار گیرد، در عین حال جمع مطالب همه‌ی آنها همان مطالبی است که طراحان حرفه‌ای در طرح‌های بزرگ با آن درگیرند. با نظر به فهرست کتاب با مباحثی چون کاربرد گیاه، سبک، کف باغ، مرز، سیماها، طراحی حرفه‌ای و طرح‌ها روبه‌رو می‌شویم.

در مبحث کاربرد گیاه باتوجه به نیاز طراح به گیاه در اهداف متفاوت و اینکه طرح به چه مشخصه‌ای از گیاه نیاز داشته باشد طراح همان صنعت را مورد توجه قرار می‌دهد و مواقعی نیز لزوماً به دنبال چندین صنعت از گیاه است. نگارنده متذکر می‌شود که گیاه به منظورهای گوناگونی چون ایجاد مانع، خلق فضای جدید، تعدیل‌کنندگی درجه‌ی حرارت، زیبایی، شکل گیاه، رنگ، بافت، تأکیدکنندگی، اندازه گیاه و دهها مشخصه‌ی دیگر مورد استفاده طراح در طرح باغ یا پارک مدنظر قرار می‌گیرد.

در بحث سبک، مؤلف بر آن است تا خواننده را به این نکته توجه دهد که هر باغ به یقین با شیوه‌ای همراه است، شیوه‌ای مشخص یا ترکیبی از چند روش. در واقع این شیوه است که جوابگوی حال و هوای روشی است که باغ بر آن اصول ساخته شده و برهمان اساس نیز مدیریت می‌شود. و یا باید هم‌چنین تعیین می‌کند که آیا گوشه و زوایای باغ از شکل هندسی معینی پیروی کرده و همه چیز باید حساب شده باشد و یا اینکه تابع مقررات و ضابطه یا محلی بی‌پیرایه و راحت و غیررسمی مدنظر است؟ آرام و ساکت باشد یا پر از رنگ‌های متنوع و شلوغ و ...

سپس با بررسی کف باغ از دو جنبه‌ی دیداری و عملی و بافت آن و هم‌چنین مرز اعم از پرچین، دیوار، نرده، دیوارهای حایل، درب به موضوع سیماها اشاره می‌کند و از جمله هم‌خوانی، سیمای آب، نور، مبلمان، طاق‌نما، گل‌جا، آلاچیق و داربست، رز ملکه‌ی گل‌ها، بالارونده‌ها و درختچه‌های دیواری تراز و غیره را مورد توجه قرار می‌دهد. در دو مبحث پایانی نیز به طراحی حرفه‌ای (مراحل طراحی، طراحی و کاشت، احداث گام به گام) و طرح‌ها می‌پردازد.